

- היתומים עמדה להשכיר, ולכל הדעות חייב. **אמר** ליה רב נחמן, זיל
פייסניה ליתמי – לך ופייס את היתומים, ותן להם דמים מועטים
שיתרצו בכך, ולא **אשנח** – ולא השגיח אותו אדם בדבריו, ואנביה –
גבה רב נחמן לאפדניה מיניה – את ארמונו ממנו כדי לשלם ליתומים:
שנינו במשנה, כיצד משלמת מה שנהנית וכו', אכלה מתוך הרחבה
משלמת מה שנהנית, מצדי הרחבה משלמת מה שהזיקה.
הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בפירוש המשנה: **אמר רב**, מה
ששנינו שאכלה מצדי הרחבה משלמת מה שהזיקה, זה אפילו אם גוף
הבהמה נמצא ברחבה, ובמחזורת את ראשה לצדי הרחבה ואכלה
פירות המונחים שם. ושמאל **אמר**, אפילו מחזורת נמי פטור מלשלם
מה שהזיקה. הואיל וגוף הבהמה עומד ברחבה, הו' שן ברשות הרבים.
שואלת הגמרא: ולשמאל היכי משפחת לה דמתיב – כיצד ימצא
האופן שחייב, שעליו שנינו שמשלמת מה שהזיקה. משיבה הגמרא:
בגוף דשפכתה לרחבה – שעזבה את הרחבה, ואזלה וקמה – והלכה
ועמדה כולה בצדי הרחבה, שאין דרך שוריים ללכת שם, ואין מקום
זה נחשב רשות הרבים. ואיכא דמתיב להא שמעתא באפי נפשה –
יש השונים את מחלוקת רב ושמאל בפני עצמה, ולא כפירוש
למשנה, ונחלקו מה דינה של מחזורת, רב **אמר**, תיבת לשלם מה
שהזיקה, ושמאל **אמר**, פטורה מלשלם מה שהזיקה. שואלת
הגמרא: ולשמאל, מה ששנינו משלמת מה שהזיקה, היכי משפחת
לה דמתיבא – כיצד ימצא האופן שחייבת. ומשיבה: בגוף דשפכה
לרחבה – שעזבה הבהמה את הרחבה, ואזלה וקמה – והלכה ועמדה
כולה בצדי הרחבה.
מתיב – הקשה רב נחמן בר יצחק על דברי רב ממה ששנינו, מפתח
החנות משלמת מה שנהנית, היכי משפחת לה – כיצד ימצא אופן
זה שהבהמה אכלה מפתח החנות, הלא פשיטא שמדובר במחזורת,
שהרי פתח החנות אינו בתוך הרחבה. וקאמר (בר) – ואמר התנא
שמשלמת רק מה שנהנית, ומשמע, שרק מה שנהנית אין – כן
משלמת, אבל מה שהזיקה לא משלמת, ואיך אמר רב שמחזורת
משלמת מה שהזיקה. הוא מתיב לה והוא מפרק לה – רב נחמן בר
יצחק הקשה זאת והוא עצמו תירץ, שמשנתנו מדברת באופן דקיימא
– שהחנות עומדת בקצו וזית. כגון מכוי קטן שקצהו במכוי גדול,
ודיתה החנות בקצה המכוי הקטן, וכשנכנסה הבהמה מהמכוי הגדול
למכוי הקטן פגעה בפירות שבפתח החנות ואכלה אותם כדרכה,
ומודה רב שזה נחשב שן ברשות הרבים, ומשלמת רק מה שנהנית.
הגמרא מביאה גירסה אחרת במחלוקת זו: איכא דאמרי – יש אומרים,
שבמחזורת כולי עלמא לא פליגי – כולם מודים דתיבת לשלם מה
שהזיקה, כי פליגי – ונחלקו במקצה – מייחד מקום מרשותו לטובת
רשות הרבים, ושטח פירות באותה קרקע, ונכנסה לשם בהמה
ואכלתם. והכי אתמר – וכך נאמרה מחלוקתם, **אמר רב**, לא שנו
שחיבת לשלם מה שהזיקה אלא במחזורת, אבל במקצה מקום
מרשותו לרשות הרבים, פטורה מלשלם מה שהזיקה, משום שזה
נחשב שן ברשות הרבים. ושמאל **אמר**, אפילו במקצה מקום
מרשותו לרשות הרבים, תיבת.
הגמרא מבארת את שורש מחלוקת רב ושמאל: לימא – האם נאמר
שקבוי מרשותו קמפליגי – נחלקו, שנחלקו תנאים (לקמן מט): בחופר
בור ברשותו, והפקיר רשותו שמסביב לבור ולא הפקיר בורו, שרבי
עקיבא מחייבו בנזקי הבור ורבי ישמעאל פוטר. רב **אמר** כאן שפטור,
קסבר שבור מרשותו תיב, ואף זה ששטח פירותיו במקום שהקצה
לרשות הרבים, עשה בור, ושנינו (לקמן ל). שכל המקלקלים ברשות
הרבים שהזיקו חייבים לשלם, והמחזיק בהם לעצמו זכה, ולכן הבהמה
פטורה. ושמאל **אמר** תיב, קסבר שבור מרשותו פטור, וברשות
שטח את פירותיו שם, ולכן הבהמה חייבת. ואין לפוטרה משום שן
ברשות הרבים, מפני שאין זה דרך הילוכה. דוחה הגמרא: **אמר** –
יאמר לך רב, לעולם אימא – אומר לך
- בקהייט מדעת דמי – נחשב, ובהקדש לעולם יש דעת שכניה, שבשעה
שמשמש בנכסו הקדש השכניה יודעת שהוא עושה זאת.
שלח ליה רבי אמא בר ובהא למי בר מה, בעי מיניה – שאל מרב
הונא, הדר בחצר חבירו שלא מדעתו, צריך להעלות לו שכר או
לא. אדחקי – בינתיים נח נפשיה דרב הונא – נפטר רב הונא. **אמר**
ליה רבה בר רב הונא, הכי – כך **אמר אמא מרי משמיה דרב**, שאינו
צריך להעלות לו שכר.
רבה אמר הוראה נוספת בשם אביו רב הונא: והשוכר בית מראובן
מעלה שכר לשמעון. שואלת הגמרא: שמעון מא עבדתיה – מה
מעשיו, כלומר מדוע יטול שכר הנגוע לראובן. מבארת הגמרא: הכי
קאמר, שכר בית מראובן מפני שחשב שהוא הבעלים, ונמצא הבית
של שמעון, מעלה לו שכר לשמעון. תמדה הגמרא: תרתי – שני
דינים אלו סותרים, שהרי השוכר בית מראובן דר בו שלא מדעת
שמעון, ואמר רב הונא שצריך להעלות לו שכר, ולגבי הדר בחצר
חבירו שלא מדעתו אמר שאינו צריך להעלות לו שכר. מיישבת
הגמרא: הא – הדין שמעלה שכר לשמעון הוא בחצר דקיימא לאגרא
– העומדת להשכרה, וזה נהנה וזה חסר, והא – הדין שאינו צריך
להעלות לו שכר הוא בחצר דלא קיימא לאגרא – שאינה עומדת
להשכרה, וזה נהנה וזה לא חסר.
הגמרא מביאה מיימרא נוספת בענין זה: אתמר נמי, **אמר רבי חייא**
בר אבין אמר רב, ואמרי לה – ויש אומרים **אמר רבי חייא בר אבין**
אמר רב הונא, הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך להעלות
לו שכר, והשוכר בית מבני העיר מעלה שכר לבעלים. שואלת
הגמרא: בעלים מא עבדתיהו – מה מעשיהם, כלומר מדוע לא
ישלם לבני העיר. מבארת הגמרא: הכי קאמר – כך אמר, אם שכרו
את הבית מבני העיר בטעות, ואחר כך נמצאו לו לבית בעלים,
השוכרים מעלין להן שכר לבעלים האמתי. תמדה הגמרא: תרתי –
שני דינים אלו סותרים, שהרי השוכר בית מבני העיר דר בו שלא
מדעת בעליו, ונאמר שצריך להעלות לו שכר, ולגבי הדר בחצר חבירו
שלא מדעתו נאמר שאינו צריך להעלות לו שכר. מיישבת הגמרא: הא
הדין המחייב הוא בחצר דקיימא לאגרא – העומדת להשכיר, והא
הדין הפוטר הוא בחצר דלא קיימא לאגרא – שאינה עומדת
להשכיר.
הגמרא מביאה אמוראים נוספים שדנו בענין זה: **אמר רב חזונה אמר**
רב הונא אמר רב, הדר בחצר חבירו שאינה עומדת להשכיר, שלא
מדעתו, אין צריך להעלות לו שכר, משום שנאמר (ישעיה כד יב)
'ושאיה ברת שער', דהיינו, שד ששמו 'שאיה' מכתת שער בית שלא
דרים בו, ונמצא שהדר בבית ההנה את הבעלים, שעל ידו לא נחרב
ביתם, ולכן פטור מלשלם את שכר הדירה. **אמר מר רב אשי**,
לידדי חוי ליה – אני ראיתי שד זה, ופגג – והוא נוגח בית כי תורא
– כמו שור. רב יוסף **אמר**, ביתא מיתבא – בית מיושב שדרים בו,
יתיב – ישובו קיים, משום שרואים את הצריך תיקון ומתקנים אותו.
שואלת הגמרא: מאי בינייהו – מה ההבדל בין שני הטעמים. ומשיבה:
איכא בינייהו – יש הבדל ביניהם באופן דקא משתמש בית בצייק
ותיבא – שבעל הבית היה מניח בו עצים וכן, ובא אדם ודר בו, משום
'שאיה' אין לפוטרו, שהרי בעל הבית משתמש בו, ולא ההנה, אבל
משום יישוב הבית יש לפוטרו, שהרי בעל הבית לא היה רואה את
הצריך תיקון.
הגמרא מבררת את דעת רב נחמן בענין זה: תהוא נבא – מעשה
באדם דבנה אפדנא אקילקליתא דיתמי – שבנה ארמון על אשפה של
יתומים, אנביה רב נחמן לאפדניה מיניה – גבה רב נחמן את ארמונו,
לשלם ליתומים את שכר המקום. אומרת הגמרא: לימא – האם נאמר
קסבר – שסובר רב נחמן שהדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך
להעלות לו שכר. דוחה הגמרא: תהוא, מעיקרא – מתחילה בני
אומה הנקראת 'קיימא' תהו דיידי בית – היו דרים באשפה, ויהכי
להו ליתמי – והיו משלמים ליתומים דבר מועט, ונמצא שאשפת

גמרא

הגמרא מדייקת דין מדברי המשנה: **מִטְעָא** שחייבים הבעלים נזק שלם, משום **דְּקַפְצוּ** – הכלב והגדי מראש הגג והזיקו, שדרכם לעשות כן, והיה עליו לשומרם שלא יקפצו, **הָא נִפְלוּ** מראש הגג ושברו כלים ברשות הניזק, **פְּטוּר** הבעלים מתשלום, מאחר שדבר שאינו מצוי הוא, ולא היה עליו לחשוש לכך. **אֲלָמָא קִסְבָּר** התנא, שנוק שתחלתו **בְּפִשְׁעָה**, כגון באופן זה, שפשע הבעלים בשמירתם, שהיה צריך להעלות על דעתו שזא יקפצו מן הגג, **וְסוּפּוּ בְּאֹנָם**, שנפלו מראש הגג, ואנוס הוא בזה שלא היה לו לחשוש לכך, **פְּטוּר**, ואין מחייבים אותו על כך שפשע מתחילה בשמירתם.

הגמרא מביאה ברייתא שבה נתבאר דין זה בפירושו: **תַּנְיָא נְמִי הָכִי, הַכֵּלֶב וְהַגְּדִי שֶׁקַּפְצוּ מֵרֹאשׁ הַגָּג וְשִׁבְרוּ אֶת הַכְּלִים, מִשְׁלֵם הַבְּעֵלִים נֹזֵק שְׁלֵם** כדין נזקי רגל, שהרי מועדים הם לקפוץ והיה לו לשמורם מכך. אך אם **נִפְלוּ** מן הגג ושברו את הכלים, **פְּטוּרִין** הבעלים מתשלום הנזק, שהרי דבר שאינו מצוי הוא, ולא היה להם לשמורם מכך.

ויש להוכיח אף מדברי הברייתא, שנוק שתחילתו בפשיעה וסופו באנוס, פטור.

מקשה הגמרא, הניחא **לְמָאן דְּאָמַר תַּחֲלָתוֹ בְּפִשְׁעָה וְסוּפּוּ בְּאֹנָם פְּטוּר, אֵלֵּא לְמָאן דְּאָמַר תַּחֲלָתוֹ בְּפִשְׁעָה וְסוּפּוּ בְּאֹנָם חַיִּיב, מָא אִכְּמָא לְמִימַר** – כיצד יוכל לפרש את דברי המשנה והברייתא.

מתרצת הגמרא, שהאמורא הסובר כן יעמיד את דברי המשנה והברייתא באופן כזה, **כְּלוּ דְמִקְרָבִי בְּלִים לִנְפִי בּוֹתֵל** – שהיה הכלים עומדים בחצר הניזק בסמוך מאד לכותל של עליו עמדו הכלב והגדי, **דְּכִי קִפְצִי בְּקַפְצָה לֹא נִפְלִי עֲלֵיהוּ** – שבאופן כזה אילו היו הכלב והגדי קופצים לחצר לא היו שוברים את הכלים, שכן דרך הקופץ לקפוץ במרחק מה מן הכותל, ועל כן, אם נפלו בסמוך לכותל ושיברו הכלים, **אִפִּילוּ תַחֲלָתוֹ בְּפִשְׁעָה לִיכָא** – לא פשעו הבעלים בשמירתם אפילו בתחילת המעשה, שהרי לא היה נגרם נזק בקפיצת הכלב והגדי, ולפיכך פטורים הם על האנוס שבנפילה לדעת הכל.

הגמרא מביאה אופן שבו יש לחייב את הבעלים אף על נפילה: **אָמַר רַב יְבִיד מִשְׁמִית דְּרָבָא, פְּעָמִים שֶׁאִפִּילוּ אֵם נִפְלוּ** הכלב והגדי מראש הגג ושברו את הכלים, **נְמִי חַיִּיב** הבעלים. **מִשְׁבַּחַת לָהּ בְּכּוֹתֵל רְעוּעַ** – והיינו באופן שהיה מעקה הגג רעוע, שאף כלפי נפילה יש בכך פשיעה מצד הבעלים.

מקשה הגמרא, **מָא יְנִיחָא** – איזו פשיעה יש בכך, **דְּאָבְעִי לִיָּה לְאִסְוִין דְּעֵתָא דְנִפְיל אֲרֵחִי** – שהיה עליו להעלות בדעתו שיפלו לבנים מן הכותל, וישברו את הכלים שבחצר, **סוּף סוּף לֹא נִפְל אֲרֵחִי וְנִפְלוּ אֲנִיהוּ** – אך למעשה היו לא נפלו הלְבָנִים אלא הכלב והגדי, ונמצא שאף באופן זה תחלתו של הנזק היא **בְּפִשְׁעָה** של הבעלים לגבי נפילת הלְבָנִים, **וְסוּפּוּ בְּאֹנָם הוּא** לגבי נפילת הכלב והגדי.

ומחמת קושיא זו, חוזרת בה הגמרא מאוקמתא זו שהיה הכותל רעוע, ומבארת באופן אחר. **לֹא צְרִיכָא בְּכּוֹתֵל צַר** – שהיה מעקה הגג צר, והיה על הבעלים לחוש לכך שיעלו הכלב והגדי על המעקה כדרכם, ומחמת שהוא צר יפלו לחצר וישברו כלים, ונמצא שאף כלפי נפילה יש בכך פשיעה.

הגמרא מביאה ברייתא המפרשת דינים שונים גבי קפיצה: **תַּנְיָא רַבְּנָא, הַכֵּלֶב וְהַגְּדִי שֶׁדָּלְגוּ** – קפצו **מִמְטָה לְמַעְלָה** – ממקום נמוך למקום גבוה, ושברו את הכלים, **פְּטוּרִין** הבעלים מתשלום נזק שלם, מאחר שאין דרכם של כלב וגדי בכך ומשונה הוא, ולפיכך משלמים רק חצי נזק כדין קרן, אך אם קפצו **מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה** – ממקום גבוה למקום נמוך, **חַיִּיבִין** הבעלים בתשלום נזק שלם, מאחר שדרכם בכך ונזקי רגל הם.

ולגבי **אָדָם וְתַרְנָנול שֶׁדָּלְגוּ** ושברו את הכלים, הדין הוא שֶׁבִין אֵם קפצו **מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה**, וּבִין אֵם קפצו **מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה**, חַיִּיבִין בְּנֹזֵק שֶׁלֵּם. ובטעם הדבר ישנו חילוק בין אדם לתרנגול, שבתרנגול הטעם הוא משום שדרכו לקפוץ בין כך ובין כך, ולפיכך משלם תמיד נזק שלם מדין רגל. ובאדם שקפץ והזיק, אפילו אם אין דרכו בקפיצה מלמטה למעלה משלם נזק שלם, מאחר ש'אדם מועד לעולם' ואין בו דין 'תם', ועל כן אף אם הזיק באופן משונה משלם נזק שלם.

בְּעֵלְמָא – במקום אחר בור ברשותו **פְּטוּר**, שלא חייבה התורה אלא בור ברשות הרבים, ו**נְשֹׂאנִי הָכָא** – ושונה הדין כאן, שרוב פטור משום **דְּאָמַר** בעל הבהמה, **לֹא כָל בְּמִינֵה דְמִקְרָבָתָהּ לְהוּ לְפִירוּתָהּ** – אין לך זכות לקרב את פירותיך לרשות הרבים ומחייבת להו לתוראי – ולחייב את השוורים שלי על אכילתם. ו**שְׂמֹאל אָמַר, בְּעֵלְמָא** – במקום אחר בור ברשותו חַיִּיב, הואיל והפקירו, ואולם שונה מקצה מקום והניח שם פירותיו, **בְּשֵׁלְמָא** – מוכן חיוב בור, שכן **אִכְּמָא לְמִימַר** – יש לומר **לֹא אֲדַעְתִּיהּ** – שאין דעת השור להבחין בבור ולהישמר מליפול בו, וכיון שנכנס ברשות, בעל הבור חייב, **אֲלָא פִירוֹת הַמִּנְחִים בְּמִקוֹם כּוֹז, מִי אִכְּמָא לְמִימַר לֹא אֲדַעְתִּיהּ** – וכי יש לומר שהשור לא הבחין בהם, **הָא חַיִּיב לְהוּ** – הרי בודאי הוא רואה אותם, והיה לו להיזהר, ולכן המניחם פטור.

הגמרא מביאה שכבר נחלקו תנאים בדין מחזורת: **לִיכָא** – נאמר שדין **מַחְזֹרֶת תַּנְיָא הִיא** – תלוי במחלוקת תנאים, **דְּתַנְיָא, אֲכֵלָה הַבְּהֵמָה מִתּוֹךְ הַרְחֵבָה מִשְׁלֵמָתָהּ מַה שֶּׁנִּהְיָתָ, כִּדִּין שֶׁן בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְאֵם אִכְּלָה מִצִּדֵּי הַרְחֵבָה מִשְׁלֵמָתָהּ מַה שֶּׁהִיָּתָה, דְּכָרִי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוֹרֵה, רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר** חולקים ואומרים, **אֵין דְּרָבָה לְאָכּוּל אֵלָא לְחֵלָה**, והגמרא בסמוך תבאר את דבריהם. הבינה הגמרא שרבי יוסי מדבר על בהמה שאכלה מצידי הרחבה, ואומר, שכיון שאין דרכה לאכול מצידי הרחבה (אלא רק להלך), לכן חייבת לשלם מה שהזיקה, ולפי זה מקשה הגמרא, **רַבִּי יוֹסִי תַנִּין תַּנָּא קָמָא** – הלא דברי רבי יוסי הם ממש כדברי תנא קמא ורבי מאיר. **אֲלָא** – צריך לפרש שדין **מַחְזֹרֶת אִכְּמָא בִּינִייהוּ** – יש ביניהם, **תַּנָּא קָמָא קָרַב שֶׁבְּמַחְזֹרֶת נְמִי** – גם **מִשְׁלֵם רַק מַה שֶּׁנִּהְיָתָ, וְרַבִּי יוֹסִי קָרַב שֶׁבְּמַחְזֹרֶת מִשְׁלֵמָתָהּ מַה שֶּׁהִיָּתָה**. ונמצא שנחלקו התנאים בדין מחזורת. משיבה הגמרא: **לֹא דְּכּוֹלִי עֲלָמָא** – בין רבי מאיר ובין רבי יוסי סוברים **בְּמַחְזֹרֶת אֵי קָרַב אֵי בְּשֵׂמֹאל** – או כרב שמחייב או כשמואל שפטר, **וְהָכָא** – וכאן בברייתא לא דיברו במחזורת, אלא באכלה ברשות הרבים, שרבי מאיר פטור ורבי יוסי מחייב, וּבְפִירוֹשׁ הַפְּסוֹק **וּבִיעֵר בְּשֵׂדָה אַחֵר' קָא מִיפְלִגִי** – נחלקו, **מָר וְרַבִּי מֵאִיר** קָרַב, שממעטים 'בִּיעֵר בְּשֵׂדָה אַחֵר' **וְלֹא בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְמָר וְרַבִּי יוֹסִי קָרַב**, שממעטים 'בִּיעֵר בְּשֵׂדָה אַחֵר' **וְלֹא בְּרִשּׁוֹת הַמְּדִיק**.

הגמרא מקשה על ביאור זה, ומבארת באופן אחר. מקשה הגמרא: וכי נצרך פסוק לפטור **בְּרִשּׁוֹת הַמְּדִיק, לִיכָא** – יאמר המזיק לניזק, **פִּירְךָ בְּרִשּׁוֹתֵי מָא בְּעֵי** – מה עושים פירותיך ברשותי. מסיקה הגמרא: **אֲלָא הַדִּינִים דְּאֵילָפָא וְרַבִּי אוֹשְׁעִיָא** (לעיל כ.ב.) **אִכְּמָא בִּינִייהוּ**, אילפא אמר, שבהמה ברשות הרבים שפשטה צוארה ואכלה פירות שעל גבי חברתה, חייבת משום שגב חברתה נחשב רשות הניזק. ורבי אושעיא אמר, שבהמה ברשות הרבים שקפצה ואכלה מתוך הקופה, חייבת משום קרן, כיון שזה משונה. ובוזה נחלקו התנאים, רבי מאיר סבר שאפילו באופנים אלו פטורה, וכך מתפרשים דבריו, 'אכלה מתוך הרחבה' בכל אופן, אפילו פשטה צוארה או קפצה, 'משלמת מה שנהנית'. ורבי יוסי סבר שבאופנים אלה חייבת, כדעת אילפא ורבי אושעיא, וכך מתפרשים דבריו, 'אין דרכה לאכול' בפישוט צואר ובקפיצה, 'אלא להלך', ולכן חייבת:

לאחר שנתבאר במשניות הקודמות דין העדאת שן ורגל, מתבאר במשנה זו האופנים שבהם יש לחייב ככל על נזקי שן ורגל.

משנה

הַכֵּלֶב וְהַגְּדִי שֶׁקַּפְצוּ מֵרֹאשׁ הַגָּג לְרִשּׁוֹת הַיְּחִיד, וְשִׁבְרוּ אֶת הַכְּלִים שהיו שם, **מִשְׁלֵם** בעליהם **נֹזֵק שְׁלֵם** כדין נזקי רגל, **מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹעֲדִין** – רגילים הם לקפוץ, והיה עליו לשומרם.

דין נוסף. **הַכֵּלֶב שֶׁנִּשְׁמַל חֲרָרָה** – עוגה הנאפית על גבי גחלים, ופעמים נדבקים בה מן הגחלים, וְהֵלֶךְ עִמָּה לְהִדָּשׁ – מקום שבו מכנסים את אלומות התבואה, ו**אֲכָל שֶׁם אֶת הַחֲרָרָה, וְהִדְלִיק אֶת הַהֶדֶשׁ** על ידי הגחלים שהיו דבוקים בה, הדין הוא שֶׁעַל נֹזֵק אִכְלִית הַחֲרָרָה מִשְׁלֵם בעליו **נֹזֵק שְׁלֵם**, כדין נזקי שן, וְעַל נֹזֵק שֶׁרִיפֵת הַהֶדֶשׁ מִשְׁלֵם בעליו **חֲצִי נֹזֵק**.